

Betreft: Internetconsultatie Wet stikstofreductie en natuurverbetering

Geachte minister,

Habitat typen

Het solo linken van Stikstof aan de stand der natuur is veel te kort door de bocht. Daarbij is de keuze welke habitatypen er in een gebied gewent zijn of gecreëerd worden door de beherende instantie erg arbitrair. Aan de ene kant zouden de habitat typen gekozen moeten worden op basis van geschiktheid aan de heersende omstandigheden, aan de andere zijde is het volgens EU voorschrift helemaal niet nodig om de stikstof uitstoot naar beneden te stellen, als de habitattypen zich maar goed ontwikkelen hoeft de stikstofuitstoot helemaal niet naar beneden. Daartoe is een herijking van de habitatypen een betere oplossing dan met de botte bijl te proberen de stikstof uitstoot te verminderen. Gebleken is dat voor het gros van de gebieden waar de Kritische Depositie Waarde overschreden wordt, de depositie nog overschreden wordt als alle stikstof bronnen uit Nederland zouden verdwijnen. U en ik weten beiden dat hier dan iets aan de voorkant mis gaat. In deze situatie heeft het verminderen van de emissies geen enkele zin, want het zal nooit genoeg zijn.

Streefwaarde onwenselijk en onhaalbaar

In navolging van het voorgaande vind ik het zeer ongepast om met een streefwaarde als “hard cijfer” voor depositie per gebied te gaan werken. Indien een hard ‘cijfer’ wordt opgenomen kan daar waar mogelijk later door bijvoorbeeld onvoorziene omstandigheden niet meer van afgeweken worden. Ook kunnen mogelijk nieuwe inzichten in de veroorzakers van depositie een ander licht werpen op de te realiseren doelstelling. Door deze streefwaarde vast te leggen kan deze mogelijke ongewenste belemmeringen oproepen. Het is maar zeer de vraag of het op een later moment, met nieuwe inzichten, nog mogelijk is om de streefwaarde aan te passen.

Draagvlak

Beleid staat of valt met draagvlak. Een strenge norm die van bovenaf wordt opgelegd, zonder recht te doen aan reeds gerealiseerde zaken, zonder ruggespraak/meespraak en zonder passende vergoeding/perspectief voor de toekomst, legt een extra bom onder eventueel draagvlak in de provinciale gebiedsgerichte aanpakken bij de landbouw. Immers, de landbouw kreeg al de zwartepiet toegespeeld door het kabinet in de Kamerbrief van 24 april 2020. Deze brief stelde dat de landbouw de komende jaren voor 90% aan stikstofdepositie moet gaan reduceren. Hier komt nu een streefwaarde van 50% overheen, dit reduceert het draagvlak tot 0.

Onmogelijke KDW's

Onderzoeken hebben aangegeven dat de kritische depositiewaarden (KDW) van Natura 2000 (N2000)-gebieden dusdanig streng zijn vastgesteld dat ze onmogelijk behaald kunnen worden. Het sterk reduceren van de stikstofuitstoot heeft onacceptabele economische en maatschappelijke gevolgen. Ik pleit dan ook voor een grondige herijking van habitattypen en bijbehorende KDW's in de N2000-gebieden.

N2000-gebieden

Het is onbestaanbaar dat het mogelijk is om N2000-gebieden, zowel in aantal als in omvang uit te breiden en daarmee dit "papierenen" probleem te verergeren. Een kanttekening dat Natura 2000 gebieden niet uitgebreid mogen worden dient opgenomen te worden in de wettekst.

NH3 en NOx mogen niet uitgewisseld worden

NH3 en NOx zijn niet inwisselbaar. Het zijn totaal verschillende stoffen in werking en verspreiding. Een daling van depositie door NH3 mag en kan daartoe niet leiden tot een toename van depositie van NOx, doordat NH3 stikstof vervangen wordt door NOx stikstof. Een gedegen registratiesysteem van zowel NH3 als van NOx is hierbij van belang.

Ongelijk speelveld

Landelijke regelingen en doelen mogen er niet toe leiden dat lokale overheden gaan "Freewheelen" in het Natura 2000 beleid. Het kan niet zo zijn dat de ene provincie strengere (boven landelijke) normen gaat opleggen dan de andere. Dit leidt tot een ongelijk speelveld voor ondernemers. Dit geldt tevens over landsgrenzen heen. Nederland is onderdeel van Europa. De Vogel en Habitat richtlijn zijn EU regelgeving. Het kan niet zo zijn dat Nederland dit op een andere manier interpreteert / uit voert dan zijn/haar buurlanden.

Houd platteland leefbaar

Maatregelen die genomen worden ter bescherming van N2000-gebieden, mogen er niet toe leiden dat leefbaarheid op het platteland in de buurt van deze gebieden schade ondervindt, door bijvoorbeeld wegtrekkende bedrijvigheid en (sociale) voorzieningen.

Behoud ontwikkelingsruimte

Individuele (agrarische) ondernemers in de buurt van N2000-gebieden moeten ontwikkelingsperspectief behouden. Voor aanpassingen in de bedrijfsvoering dienen adequate vergoedingen beschikbaar te worden gesteld .

Bedrijfsovernames niet de dupe laten worden

Bedrijfsoverdrachten van (agrarische) bedrijven mogen niet worden bemoeilijkt door regelgeving rondom stikstofreductie en/of natuurverbetering.

Naar rato bijdragen

In de Kamerbrief van 24 april 2020 heeft het kabinet het maatregelenpakket gepresenteerd om de beoogde streefwaarde te halen. Ondanks dat de landbouw voor ruim 40% verantwoordelijk wordt geacht voor de stikstofdeposities op N2000-gebieden, het programma erop neer komt dat reductiemaatregelen in de komende jaren voor 90% door de landbouw geleverd moeten worden. Dit is onevenwichtig. Iedere sector moet naar rato bijdragen aan reductie. Hoewel de consultatie niet de inhoud van de maatregelen betreft, zie ik wel reden deze opmerkingen bij de maatregelen in de Kamerbrief te maken.

Investeer in innovatie en bronaanpak in plaats van doelloze sanering van veehouderij

Indien er toch op de ingestoken weg doorgegaan wordt pleit ik er voor om de beschikbare middelen in te zetten voor innovatie en bronaanpak (geen opkoop van bedrijven). Investeren in innovatie en in de bron is investeren in de toekomst van bedrijven in plaats van in het einde. Bijkomend nevenvoordeel is dat dit de leefbaarheid en economie van de plattelandsgebieden ten goede komt.

Vergund recht

Vergund recht kan niet zomaar worden ingetrokken. Deze stikstofregeling biedt hiervoor totaal geen ruimte. De bedrijven die wel hun NB-vergunningen op orde hebben, maar nog geen uitvoering aan het plan hebben gegeven, kunnen nu geen kant op. In de afgelopen vier jaar van de PAS is het ondernemers milieu in de landbouw door overheidsingrijpen continue op de kop gezet. Dit heeft voor veel ondernemers geleid tot uitstel van investeringen. Doordat deze investeringen niet of niet volledig zijn voltooid, zijn deze ondernemers hun niet voltooide vergunningsruimte kwijtgeraakt. Dit is een kwalijke zaak, de ondernemer in kwestie heeft in de nieuwe situatie geen enkele kans om zijn/haar plan alsnog te voltooien/af te ronden. Het is niet meer dan billijk en redelijk dat het kabinet hiervoor een oplossing biedt in hun stikstofaanpak.

Bestaand gebruik/bestaand recht

De inwerkingtreding van nieuwe wetgeving mag er niet toe leiden dat reeds toegestane activiteiten of activiteiten die reeds plaatsvinden en voorheen niet vergunningplichtig waren, geen doorgang meer kunnen vinden, zoals:

- beweiden
- bemesten

– diegene die onder PAS waren gelegaliseerd

Een nieuw programma moet dusdanig worden ontworpen dat de bovenstaande activiteiten op geen enkele wijze illegaal kunnen worden verklaard.

Melden voorgenomen aankoop

Bij extern salderen moet de initiatiefnemer zich vooraf melden bij de provincie over de voorgenomen aankoop. De provincie zelf kan ook de initiatiefnemer in aankoop zijn. De provincie moet in dat geval over haar eigen voornemen besluiten. Dit is niet wenselijk.

Algemene noot

Hoewel u (de minister) de afgelopen tijd weinig besef hebt getoond van de mogelijk onomkeerbare schade die uw wet kan berokkenen aan onze bedrijven/de agrarische sector en haar aanverwante industrie in Nederland, hoop ik dat u toch tot inkeer komt. Uit het rapport van Remkes haal ik 1 waarheid waar ik het mee eens kan zijn. “Niet alles kan” doorzetten van deze wet betekend dat u rücksichtsloos een streep zet door heel wat agrarische activiteiten in Nederland. U kiest daarmee voor een papieren natuur herstel zonder u af te vragen of het nodig is de natuur te herstellen of dat het wel waard is de natuur te herstellen. Nederland is een postzegel in Europa een delta met uitstekend klimaat voor agrarische productie. Dit opofferen voor inferieure wensnatuur zal leiden tot een veel grotere kaalslag van de meer waardevolle natuur op andere plekken buiten ons land. Nuchter nadenken en het grote plaatje zien heeft plaatsgemaakt voor een juridische werkelijkheid. Het juridisch vastgetimmerd willen hebben van de zaken is belangrijker dan gezond verstand gebruiken.

Met vriendelijke groet,

Rudie Lammers

Veehouder te Eibergen